

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност

на ас., д-р Галина Димитрова Ковачева,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност

„доцент

в професионално направление 3.6. Право (криминология). ,

обявен в ДВ бр. № 51 от 07.07.2015 г.

от доц., д-р Светла Маргаритова-Вучкова, перподавател в Бургаския

свободен университет

в професионално направление 3.6. Право (криминология)

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър“ (ДВ, бр51 от 07.07.2015) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Правни науки“ към Юридическия факултет на ВСУ "Черноризец Храбър". Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подала документи единствено асистент д-р Галина Димитрова Ковачева. Тя е представила списък от общо 9 заглавия, в т.ч. една монография, едно учебно помагало и 7 доклада от научни конференции.

В настоящото становище **няма да коментирам учебното помагало „Превенция на престъпността на непълнолетните в Република България“**, тъй като то съвпада изцяло със защитения дисертационен труд за присъждането на научно-образователната степен „доктор“ не само по проблематика, но и по обхват. Нещо повече, не са взети предвид направените бележки по самия дисертационен труд в становищата и рецензиите на научното жури. В учебното пособие статистическата информация въобще не е обновявана (данните са до 2006 г. в т.н. „нови части“) в сравнение с дисертационния труд (в който

най-„новите“ данни са за 2009 г.), а пособието е издадено през 2013 г. Във времеви план те съответстват по-скоро на материала, събран във връзка с подготовката на дисертационния труд. Поради това пособието в известен смисъл изглежда преждевременно остаряло.

Самата авторка в представената от нея справка за приноси моменти сочи, че в глава първа, в § 3 е изследвала основните закономерности на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. В тази част обаче статистическият материал е по-голям от писания текст, тъй като са представени 5 таблици и три графики на общо 8 страници. Проблемът за стигматизацията в § 5 от същата глава не е нов по написаното от самата авторка, а е доразвит (не знам как, защото на него е посветена половин страница – с.53). Извеждането на теоретичните аспекти на превенцията на престъпността в самостоятелна глава означава, че чисто структурно е обособена част от първоначалното съдържание на дисертационния труд.

Не намирам за необходимо да рецензирам приложените научни доклади, тъй като всички те по същество разглеждат отделни проблеми, включени в монографията „Корпоративна престъпност“ и са публикувани преди, а не след нея. Поради това те страдат и от редица съществени недостатъци, които впоследствие са преодоляни в самата монография или авторката е преосмислила някои свои първоначални концепции и идеи.

2. Данни за кандидата

Галина Ковачева е завършила Юридическия факултет на Икономическия университет в гр. Варна през 1999 г., а от декември 2004 г. е назначена за асистент по криминология във Варненския свободен университет. През декември 2012 г. защитава докторска дисертация на тема „Превенция на престъпността на непълнолетните“.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

Научните интереси на Галина Ковачева могат да бъдат обособени в две сфери – престъпност на непълнолетните и корпоративна престъпност. В първата научна област тя започва работа още от назначаването ѝ за асистент. Това, което прави впечатление, е липсата на публикации в национални специализирани

издания и участие предимно в регионални форуми на университета, в който работи и в такива на Съюза на учените – Варна. Такава препоръка ѝ бе направена по време на защитата на докторската ѝ дисертация. Въпреки продължителния период от време от първата ѝ научна студия през 2007 г., до сега – 2015 г., няма нито едно позоваване на нейна публикация в друг източник (самата кандидатка не е посочила такава). Затова моята оценка за работата ѝ в тази сфера е, че научната продукция на Галина Ковачева е по-скоро с регионална значимост, но няма някаква трайна следа в литературата, посветена на престъпността на непълнолетните.

Що се отнася до втората сфера на научни интереси, свързана с корпоративната престъпност, тук може само да се приветства идеята на авторката да се обърне към изцяло неизследван проблем и научната ѝ дързост да се заеме с него. Монографията във всички случаи ще обогати неособено обилната българска криминологична литература най-вече с обзора на многобройните чуждестранни източници, изследвани в нея. Не могат да ѝ се отрекат и някои приносни моменти, посочени в следващото изложение. При разработването на тази безспорно комплексна и сложна проблематика е налице дефицит на аналитичност и ясно изразена собствена авторска позиция, както и твърде голяма зависимост от чуждите концепции.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Асистент Ковачева води семинарни занятия на студенти във Варненския свободен университет от 2005 г. по дисциплините „Криминология“, „Организирана престъпност“, „Организация на превенцията на престъпността“ и др. От 2014 г. тя чете и лекционен курс по „Престъпност на непълнолетните“, както и по криминология. Допълнила е редица лекционни курсове и е участвала в разработването на програмите по преподаваните от нея учебни дисциплини. Натрупала е опит при работата си със студентите, старее се да им бъде от полза. Имам преки впечатления във връзка с подпомагането им за подготовката на техните проекти по дисциплината „Организация на превенцията на престъпността“.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

В монографията се изследва важна, неразработвана в нашата страна проблематика въз основа на самостоятелно проведено емпирично изследване и богат библиографски материал.

Приносни моменти в труда са:

- извеждането на основните характеристики на корпоративната престъпност и отграничаването ѝ от сходни явления, като престъпостта на „белите яки“ и икономическата престъпност;
- обособяването и анализирането на видовете корпоративни престъпления;
- тезата за корпоративните нарушения като фоново явление на корпоративните престъпления и анализът на отделните групи корпоративните нарушения, както и трудно уловимата граница между двете групи явления в действащото законодателство и неговите несъвършенства . Тук според мен е и най-големият приносен момент на асистент Ковачева.

Характеристиката на явлението въз основа на емпиричното проучване на авторката и примерите, извлечени от научната литература и медиите (глава трета) са особено съществена част от монографията и интересни от криминологична гледна точка, с немалко приносни моменти.

6. Бележки и препоръки

Настоящото становище е подготвено след четири предходни рецензии на ръкописа в периода юни 2013 – декември 2014 г. (една неофициална и три официални), три от които – отрицателни. Авторката се е съобразила с голяма част от направените препоръки, съкратила е обема на материала чувствително, тъй като той бе много разводнен и в „насипно“ състояние, включително е престурирала труда си и то съобразно предложения ѝ план от рецензентите. От една страна това е позитивен момент, но от друга – индикатор за липса на самостоятелност.

Въпреки това редица бележки не са взети предвид. Отново е налице повторение на част от проблематиката – корпоративни престъпления – корпоративна корупция; използвани са в подкрепа на определени тези неадекватни аргументи или разработки на български автори отпреди 20 години,

които не бих казала, че са актуални и адекватни на съвременната действителност; отново е повторена тезата за липсата на мерки срещу икономическата престъпност в Националната стратегия за превенция на престъпността за периода 2012-2020 г., макар че изрично в този документ е посочено, че той е насочен единствено към конвенционалната престъпност. Усеща се на редица места неумението на авторката да борави с проучените от нея литературни източници. Поради това монографията изобилства от цитати (понякога по два на страница), които на места са ненужни, някъде е могло да бъдат преразказани, а в редица случаи – са неактуални за съвременните условия.

По повод събраната статистическа информация за проучените наказателни дела за периода 2007 – 2012(общо 201 за 6 години, т.е. средно по 33 на година) и нейния анализ авторката като че ли не си дава сметка, че от тях не могат да се правят генерални заключения за структурата на корпоративната престъпност и за нейните тенденции. Ненаучността на подобен подход се обосновава от високата латентност на този вид престъпност, както и от обстоятелството, че такъв вид дела са с голяма продължителност, така че отразяват картината на този вид престъпност отпреди 5 и повече години. Освен това едва част от регистрираната успява да „влезе“ в съда и да се стигне до осъдителна присъда. Критични бележки по този въпрос са правени във всички предходни рецензии.

Авторката определено има „слабост“ към разкъсването на материала на много малки единици, освен на глави и параграфи, което води до твърде голямо раздробяване, а това понякога е ненужно (напр. глава втора за корпоративните правонарушения не следва структурата на глава първа, в която се разглеждат всички видове корпоративни престъпления в един параграф, а тук всяко отделно нарушение е в самостоятелен параграф). Същевременно т. 10 на §2 от втора глава е следвало да се обособи в самостоятелен параграф и той да се доразвие, тъй като проблемът за съотношението корпоративно престъпление – корпоративно нарушение е от изключителна важност. Поставят се серия от въпроси, които не са разработени последователно (за възможността да се ангажира единствено административна отговорност; дали и виновните субекти да бъдат освободени от нея поради несъвършенствата на законодателната уредба, която същевременно се явява стимул за продължавано престъпно поведение и за многократното извършване на едни и същи правонарушения; за

задълбочаването на явлението безнаказаност и засилването на недоверието в органите на правоохранителната система и др.п.)

Аналитичният подход почти не се забелязва в цялата монография. Затова пък изобилства описателният. Малко и затова незабележими остават собствените изводи, концепции и позиции.

Всичко това ми дава основание да се съмнявам на този етап в способността на асистент Галина Ковачева да разработва самостоятелно научни проблеми без чужда подкрепа и помощ, да извежда и да поставя ясни граници по въпросите, които следва да бъдат обхванати в бъдещия научен труд.

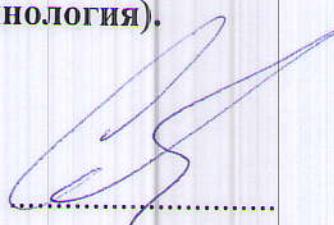
Струва ми се, че тя все още не е направила онзи качествен преход от докторант, който работи под ръководството на научен ръководител за подготовката на дисертационен труд за получаването на научната степен „доктор по право“ до израстването ѝ като учен, способен да работи и мисли самостоятелно, със собствен облик и без да е толкова силно зависим от други научни трудове и автори.

Затова намирам, че все още Галина Ковачева не е показала онези научни качества, които биха дали основание тя да бъде хабилитирана за доцент.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **отрицателна** оценка и **не препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър“ да избере **Галина Димитрова Ковачева** да заеме академичната длъжност „доцент“ в професионално направление **3.6. Право (криминология)**.

19 ноември 2015 г.

Изготвил становището:

Доц., д-р Светла Маргаритова-Вучкова